

Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Мороз Т. А.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Аграрний сектор для держави завжди був однією з найважливіших сфер як зовнішнього, так і внутрішнього розвитку економіки країни, оскільки питання підтримки продовольчого забезпечення й організації виробництва для окремої держави, актуальні в усі часи. Від цього залежить життєздатність і самодостатність країни й суспільства, а також безліч різноманітних напрямів діяльності людини [6].

Питанням функціонування підприємництва займалися такі науковці, як А. Гур'янов [1], Ю. Гохберг [2], О. Гришко [1], Ю. Лузан [3], П. Саблук [4], Н. Сіренко [5], О. Чернега [2] та ін.

В умовах пандемії розвиток підприємств аграрного сектору пов'язаний зі слабкою адаптацією до мінливого зовнішнього середовища, відсутністю стратегічного управління та недостатньою державною підтримкою.

Діяльність аграрних виробників проходить в умовах дедалі більшої конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках сільськогосподарської продукції. Велика частина аграрних підприємств України, в тому числі й Миколаївської області, за останній час має не найкращі показники своєї діяльності та знаходяться на етапі скорочення обсягів діяльності та подальшої ліквідації.

Нині постає необхідність у формуванні нової системи соціально-економічних відносин на селі, яка б врегульовувала такі проблеми як: скорочення кількості аграрних підприємств; втрата для більшості сільських жителів місця роботи; ненадходження до місцевих бюджетів платежів від підприємств; відсутність фінансування на створення та підтримку сільської інфраструктури.

Реальна й прихована незайнятість призводить до знецінення капіталу та занепад його якісних характеристик, що, своєю чергою, формує єдину міграцію жителів, а також подальшу деформацію його статеві-вікової структури та підвищує депопуляцію сіл. Між сільськими господарствами збільшується поділ за обсягом застосовуваних ресурсів і характером роботи шляхом зниження прошарку аграрних домогосподарств проміжного виду, збільшуються частини господарств, які виробляють продукцію лише з метою продуктового самозабезпечення або виготовлення яких набуває більшою мірою товарного напрямку, досягаючи всесвітніх критеріїв відповідності фермерським господарствам.

Виходячи з вище перерахованих обставин, соціально-економічне удосконалення аграрного сектору дозволить надати допуск усім категоріям агровиробників, а також іншим верствам сільського населення, до фінансових вигод від збільшення в аграрному секторі та диверсифікації аграрної економіки, через допомогу сільським громадам у здійсненні прагнень до введення в національну, а також інтернаціональну ринкову систему на базі новітніх інституційних механізмів; збільшення конкурентоспроможності аграрного виробництва, заснованого в раціональній комбінації діяльності аграрних підприємств і господарств сімейного типу. Збільшення конкурентоспроможності вітчизняного сільськогосподарського виробництва полягає у створенні обставин для підвищення єдиного рівня продуктивності сектору на базі сталості, та злагодженого поєднання різних сфер аграрного господарства і різних типів господарств (великих, середніх, малих), коли будь-який з них захоплює більш властиву йому ринкову нішу.

Дане поєднання повинно відкривати можливість для раціонального застосування земельно-ресурсного потенціалу, а також формувати обставини рівного допуску виробників до техніко-технологічних і організаційних інновацій, фінансів, ринкової інфраструктури, вигод з експорту продукції.

Подібний підхід відкриває можливості повного залучення населення до подолання диспропорцій в аграрному виробництві та, відповідно до цього, збалансування його продуктової, а також організаційної структури.

Отже, сучасний стан розвитку підприємств аграрного сектору свідчить про наявність багатьох проблем, які потребують негайного вирішення, але особливо значущою проблемою постає створення привабливого інвестиційного середовища для вітчизняних та іноземних інвесторів, тому що вирішення саме цього питання забезпечить продовольчу незалежність та безпеку нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Гур'янов А. Б., Гришко О. А. Системний підхід до стратегічного управління підприємством. *Економіка підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 34. 2011. С. 274-277.
2. Гохберг Ю., Чернеча О. Формування стратегії досягнення високої конкурентоспроможності підприємства. *Економіст*. 2001. №12. С.74-79.
3. Лузан Ю. Я. Напрями розвитку сільськогосподарського виробництва і соціальної сфери села. *Економіка АПК*. №7. 2009. С. 3-12.
4. Саблук П. Т. Аграрна реформа в Україні (здобутки, проблеми і шляхи їх вирішення). *Економіка АПК*. №12. 2009. С 3-13.
5. Сіренко Н. М. Управління інноваційною системою аграрного підприємства. *Економіка АПК*. №9. 2009. С 43-46.
6. Сільське господарство в економічній системі України. URL: <https://is.gd/fBtHCg> (дата звернення: 11.10.2020).